

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۱۴۲

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بدون مذاکرات قبل از دستور)

پنجشنبه ۱۳ شهریور ماه ۱۳۰۴ — دهم ربیع الثانی ۱۳۴۹

قیمت اشتراك سالیانه : ۱۰ تومان داخله : ۱۲ تومان
تک شماره : یکقران خارجه : ۱۰ تومان

مطبعه مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه سیزدهم شهریور ماه ۱۳۰۹ * (۱۰ ربیع الثانی ۱۳۴۹)

فهرست مذاکرات

- (۱) تصویب صورت مجلس
(۲) انتخاب کسری اعضاء کمیسیونهای اقتصاد ملی و قوانین مالیه
(۳) طرح و تصویب لایحه استخدام دو نفر متخصص چوبکاری
(۴) موقوفه جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس يك ساعت و ربع قبل از ظهر برباست آقای دادگر تشکیل گردید

[۱ - تصویب صورت مجلس]

صورت مجلس روز يك شنبه نهم شهریور ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

- رئیس - آقای طلوع .
طلوع - قبل از دستور .
رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؛ (نایندگان - خیر)
صورت مجلس تصویب شد .
۲ - انتخاب کسری اعضاء کمیسیونهای اقتصاد ملی و قوانین مالیه |
رئیس - بطوریکه خاطر آقایان نمایندگان مستحضر است در جلسه قبل گفتیم که وزارت اقتصاد ملی کارهای نافع می دارد و لازم است که کمیسیونهای مربوطه بآن آماده باشد . چند نفر از آقایان مسافرت کرده اند و چون یادآوری شد که سرعت کار در نظر است از عضویت کمیسیون
استعفا کرده اند که کمیسیون معطل نماند . اینک لازم است بجای آن آقایان انتخاب کنیم که منظور (یعنی سرعت مسائل مربوطه) تأمین و حاصل شود لهذا شروع میکنیم بانتخاب سه نفر کسری کمیسیون اقتصاد ملی میباشد مطابق ماده ۹۳ پنج نفر نظر برای این کار معین کنیم و فعلاً شروع میکنیم بانتخاب این پنج نفر .
(اقتراع بعمل آمده آقایان ذیل معین شدند)
آقایان : آشتیانی - جلائی - میرزا محمودخان ناصری
دکتر مهدبخان ملک زاده - خواجوی .
رئیس - منشی هم که برای اینکار معین میکنیم آقای فرهمند هستند که ضمیمه میشوند با آقایان واستخراج میکنند - عده حاضرین ۸۰ نفر

* عین مذاکرات مشروح یکصد و چهل و سهمین جلسه از دوره هفتم تقنینیه . (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

دایره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

(اوراق رای توزیع و اخذ آراء بعمل آمد)

رئیس - در کمیسیون قوانین مالیه هم دو نفر آقای فتوحی و آقای فرشی استعفا داده اند و کمیسیون قوانین مالیه هم محل احتیاج است و برای تکمیل عده باید انتخاب کنیم ولی در همان حین که مترصد اعلان انتخاب بودیم آقای مرآت اسفندیاری هم بواسطه کسالت مزاج استعفا داده اند راهنمایی میکنند که خوب است آقای ناصری که بصارت در امور مالیه دارند بجای ایشان انتخاب شوند این است که شروع میکنیم با انتخاب سه نفر برای اعضاء کمیسیون قوانین مالیه عده حاضرین ۷۵ نفر

(اوراق رأی توزیع و اخذ آراء بعمل آمد)

۳ - طرح و تصویب لایحه استخدام متخصصین
چای کاری از هلاند

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع با استخدام دو نفر متخصص چای کاری از هلاند مطرح است.

خبر کمیسیون

لایحه نمره ۶۱۰۷ و ۳۲۶۲ راجع با استخدام دو نفر متخصص چایکار از هلاند در کمیسیون بودجه با حضور آقای وزیر امور خارجه و کفیل وزارت اقتصاد ملی مطرح و بالاخره با مواد ذیل موافقت شده اینک برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینماید

ماده ۱ - مجلس شورای ملی بوزارت اقتصاد ملی اجازه میدهد دو نفر متخصص جهة مطالعه و توسعه و تکمیل فلاح چای و امور مربوطه بجای کاری از اتباع دولت هلاند برای مدتی که حد اکثر آن متجاوز از شش ماه نباشد استخدام نماید

ماده ۲ - وزارت مالیه مجز است تا دو ازمده هزار تومان برای پرداخت حقوق و مخارج مسافرت و غیره از اعتبار مؤسسات اقتصادی برای مصارف فوق با اختیار وزارت اقتصاد ملی بگذارد

ماده ۳ - سایر شرایط استخدام متخصصین فوق مطابق مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود.

ندارند يك متخصص هم برای این چیزها که الان در ایران هست و صادرات مملکت و همچنین باهالی قزوین زیاد خسارت وارد میشود جبران میشود

مخبر کمیسیون بودجه (آقای یاسائی) - خلاصه فرمایشات آقای وثوق این بود که خوب است دولت نتیجه که از متخصصین میگیرد و خلاصه عملیات آنها را بطور راپرت منتشر کند که آقا و سایرین مستحضر باشند این نظر بدی نیست ولی تصور میکنم که دولت بتواند متعهد بشود برای هر کسی که عنوان متخصصی دارد عملیاتشان را منتشر کند برای اینکه اگر بخواهد تبعیض کند که عملیات بعضی را منتشر کند و بعضی را نکند البته خوب نیست و مورد اعتراض است اگر بخواهد راجع بهمهمه را منتشر کند شاید مصلحت نباشد و بالاخره غالباً در فاصله و مدت کنترانشان کنترانشان الفاء میشود جهاتش را بخواهد ذکر کند و منتشر کند شاید مصلحت نباشد و بالاخره برای بنده و جنبهائی و امثال آنها که هیچ مانعی نیست اگر بخواهیم از عملیات متخصصین مستحضر بشویم طرق باز است و خیالی آسان است که مستحضر شویم و هم چنین برای مطبوعات اینقدرها مشکل نیست که تحقیقات بکنند غالباً متخصصین در مرکز هستند از عملیات آنها مستحضر میشوند و بالاخره تخصصی که در این سنوات آمده اند در این مملکت همه میدانیم که کدام خوب کار کرده اند و کدام آنطوریکه لازم بوده است در کار خود لیاقت بخرج نداده اند و بالاخره دولت هم که سوء نیت ندارد و با حسن نیت اینها را استخدام کرده است میفرمائید برای پنبه و پشم متخصص بیاورد بنده خیال میکنم که این قدرها لزوم داشته باشد که متخصص برای پنبه بیاوریم زیرا زراعت پنبه از سالیان دراز در ایران عمل میآید و در بعضی نقاط نمی شود و بالاخره انصافاً تجربیات و عملیات خود ایرانیها در این قسمت خوب است منتهی اگر نتیجه زراعت پنبه آنطوریکه باید باشد نیست منوط بطرز زراعت است مربوط بخود عمل فلاح نیست (کازرونی - آلات و ادوات است) بنده انفاقا

اهمیت است ممکن است دولت از برای زراعت پنبه يك متخصص جلب بکنند بایران زیرا پنبه کاری روی يك اصولی است در ایران که حقیقه زارع و فلاح همان اصول قدیمه که در پنبه کاری داشتند امروز همان را دارند اجرا می کنند هم آب خراب میشود هم زمین خراب میشود هم محصول آنطوریکه باید بدست بیاید نیست مثلاً در بعضی جا های ایران ممکن است تخم پنبه امریکائی خوب عمل بیاید. در بعضی جاها خوب نشود بعضی جاها باید تخم پنبه عوض بشود مطابق آب و هوای آنجا اینها يك چیز هائی است که متخصصین میتوانند تشخیص بدهند که در کجای ایران چه قسم پنبه عمل میاید و همچنین ما يك حاصل هائی داریم که بخودتان هم چندین مرتبه تذکر دادیم مثلاً در قزوین الان هفت سال است که قریب يك کرور درخت پسته دارد که دوچار افت است و آنچه که بوزارت سابق که وزارت فواید عامه بود طرق و شوارع بود فلاح و تجارت بود و یکی در تا اداره عربض و طویل هر چه مینوشتم جواب نمی داد - ولی بحمد الله حالا که يك وزارت اقتصاد ملی برای اقتصادیات مملکت تشکیل شده در این باب البته باید توجه فرمایند. هفت سال است که يك کرور درخت پسته در قزوین دچار آفت شده است اساساً آن بیره زنیکه دارای چهل درخت و پنجده درخت است نمیداند آفت این درخت چه چیز است این را باید يك نفر متخصص عالم بداند مگر هم بنده بدوات عرض کردم که آقا مخارج این را خود اهالی حاضرند بدهند آن کسی که ۵۰ تا درخت پسته دارد که بالاخره چهار خروار پنج خروار هر سال باید پسته از این درخت استفاده کند و خرواری دوست تومان بفروشد حاضر است خرواری بیست تومان سی تومان بدهد و این آفت از این درخت مرتفع شود و تا بحال نشده است بنده از وزارت اقتصاد ملی تمی میکنم که در این باب يك مطالعاتی فرمایند یعنی يك قسمت هم اگر در ایران دارند دارند اگر

رئیس - راپرت کمیسیون خارجه در این موضوع قرائت میشود.

خبر کمیسیون

مقام مقدس مجلس شورای ملی - کمیسیون امور خارجه در جلسه ۱۳ شهریور ماه ۱۳۰۹ لایحه نمره ۳۲۶۲ دولت راجع با استخدام دو نفر متخصص هلندی برای تکمیل مطالعه چای کاری در ایران مطالعه و با آن موافقت نمود

رئیس - مذاکره در کلیات است. آقای وثوق

وثوق - بنده با اصل لایحه مخالف نیستم ولی چون مذاکره در کلیات است حضرت آقای کفیل وزارت اقتصاد تشریف دارند يك مطالبی است که تذکراً بعرضشان میرسانم البته جلب متخصص خارجی از برای چیزهائی است که امروز در مملکت درجه اول اهمیت را حائز است و البته از وجود آنها هم بطوریکه نظارت دارد استفاده هم شده است ولی کلام در این است که مردم هیچ جور اطلاعی از این استفاده که از وجود آنها شده است ندارند - فرض کنید متخصص وارد میکنند يك نفر ایرانی با يك ذوق و شوقی در اقصای بلاد ایران می شود که دولت متخصص برای زراعت چای آورده و شاید مدت شش ماه يك سال دو سال بعد از آن همان ایرانی مترصد است که بخواند و بفهمد که عملیات این متخصص در این مدتی که مشغول کار بوده است در ایران چه بوده است متأسفانه این نشده و اگر دولت در این باب يك تصمیمی اتخاذ نماید عملیات کلیه متخصصین خارجی اصلاً طبع و نشر بشود و مردم بدانند که دولت چه استفاده از وجود اینها کرده هم برای خود آنها مفید است برای اینکه وقتی دانستند که عملیاتشان طبع و نشر میشود بهتر و از روی دلسوزی کار میکنند و هم چنین خدمات و زحمات دولت هم در مقابل افکار عامه معلوم میشود چه زحماتی را دولت متحمل شده است در جلب متخصص و عملیات متخصص هم در این مدت چه بوده و دیگر آنکه میخواستم تذکری بدم باینکه پنبه کاری امروز در ایران در درجه اول

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
رئیس - رأی میگیریم بمرور در شور مواد موافقین
قیمه فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده اول قرائت میشود:
ماده ۱ - مجلس شورای ملی بوزارت اقتصاد ملی اجازه
میدهد دو نفر متخصص جهت مطالعه و توسعه و تکمیل
چای و امور مربوطه بچایکاری از اتباع دولت هالاند برای
مدتی که حد اکثر آن متجاوز از ششماه نباشد استفاده
نمایند.

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - بنده کاملاً با این لایحه موافقم و یکی
از قدمهای بسیار خوبی است که دولت بر داشته است
برای توسعه زراعت چای که محل احتیاج عمومی است
لکن آنچه ناخالا دیده شده است چون در حال لاهیجان
درخت چای از سابق بعمل آورده اند تمام توجه دولت
بآن نقطه است و به نقاط دیگر مملکت توجهی نکرده اند
که در جاهای دیگر مملکت هم چای بعمل می آید
یا نمی آید شاید یک نقطه داشته باشیم که بهتر از لاهیجان
باشد و محصول چای بهتر بشود چون این دو نفر فقط
برای مطالعه می آیند و مطالعه میکنند در امور چایکاری
بنده فقط غرضم این بود که تذکر بدهم به دولت
که در نظر بگیرند این دو نفر که آمدند مأمورشان بکنند
که یک گردش در اطراف ایران بکنند شاید نقاط دیگری
باشد برای چای و خصوصاً محل توجه قرار دهند که در
قطعات کرمان در حدود بم، زماشیر، جبرفت، رودبار
ارزوئی، بلوچستان، خبیص اینها نقاطی است که ممکن
است چای بهتر از لاهیجان بشود و اینها را فقط
مأمور نکنند بقسمت لاهیجان و قسمت شمال که یک مطالعاتی
بکنند اینها را بجنوب هم مأمور بکنند و ممکن است یکی
را طرف شمال مأمور بکنند و یکی را طرف جنوب که
مطالعاتی بکنند و بوزارت اقتصاد ملی راپورت بدهند.

غرض بنده این تذکر بود.

مخیر - بنده در این قسمت اطلاعات زیادی ندارم
ولی آنچه میشنوم از اشخاصی که اطلاعات بیشتر دارند
مخصوصاً در سفری که خود بنده به لاهیجان رفته بودم
و تحقیقات کردم معلوم شد که در جاهائی که هوایش
خشک است چای بعمل نیاید بالاخره در آن جاهائی
میشود که هوای نناک و مرطوب داشته باشد و خوشبختانه
ما یک تقیطی داریم در این مملکت که آب و هوایش
مستعد است از قبیل گیلان و مازندران و استرآباد
(کازرونی - بنادر) بنادر هم شاید دولت هم نظر مخصوصی
ندارد که حتماً این متخصصین را باین سه نقطه که بنده
عرض کردم بفرستند البته اگر معلوم شد که در سایر
قطعات این مملکت هم یک نقاطی هست که استعداد آن
برای زراعت چای مهیا است ممکن است از وزارت
اقتصاد ملی تقاضا بکنند و دولت هم دریغ نکند از اینکه
این متخصص را بفرستد که یک مسافرتی بکند و یک
مطالعه بکند. در هر صورت بسته است باینکه در هر موقعی
که این متخصصین وارد شدند خود جنابها می یا اشخاص
دیگری که اطلاعات بیشتری دارند از قطعات جنوب
تقاضا بکنند و دولت هم حتماً موافقت میکند.

بعضی از نمایندگان - کافی است مذاکرات.

آقاسید یعقوب - بنده عرض دارم.

رئیس - بفرمائید.

آقاسید یعقوب - مجلس برای این است که نظریات
گفته شود در یک ماده که آن ماده خیلی تأثیر
دارد برای مملکت مثلاً بعد از آنکه بنده
بعرض مجلس برسانم که در ایران سالی دوازده کرور
پول داده میشود برای چای و چای یک امری است که
خیلی در اقتصاد ما مدخلیت دارد بواسطه اینکه در اقتصادیات
ما مدخلیت دارد بنده عقیده ندارم که دو نفر متخصص
بیاید و به بیند که میشود یا نمیشود عقیده بنده این است
که وزارت اقتصاد ملی در مدرسه فلاحت مخصوصاً یک

کلاسی برای تأسیس چای کاری و درس گفتن تشکیل
بشود و الا از این دو نفر که بیایند و ششماه هم که
بیشتر وقت برایشان نیست و بخواهند مطالعه کنند و
بر فرض هم که خیلی سریع السیر باشند سواحل بحر خزر
را میشود گردش کرد و همینچنین که آقای
مؤید احمدی اظهار کردند در طرف فارس و کرمان
جاهای مرطوب هست نه این است که منحصر بجای
خشک باشد بلکه جاهای مرطوبی هم دارد در طرف
خوزستان مخصوصاً جاهای مرطوبی هست که این
متخصصین میتوانند مسافرت بکنند و اراضیکه ممکن است
در آنجا زراعت چای کرد به بینند عقیده بنده این است
که اگر آقای کفیل وزارت اقتصاد ملی پیشنهاد بنده
را قبول بفرمایند که عوض آوردن دو نفر متخصص که
همیشه بسم متخصص ما می آوریم درست است که در
کلیه بون هم فرمودند که ما بعد از این تعقیب میکنیم
و انتفاع میگیریم از متخصصین ولی این متخصصین را
می آوریم و پول هم میدهم و نتیجه میگیریم چون دلیل
بر این است که ما عاشق اصلاحاتیم دولت و مجلس
شورای ملی با یک عشق وافری میاید و رأی میدهد
بعلت اینکه تشنه اصلاحاتیم ولی او که می آید کار
نیکند میگویند آقا کار کن میرود در جرائد آلان چیز
مینویسد پس بهتر این است که آقای وزیر اقتصاد ملی
تصمیم بهتری برای این مسئله بگیرند و از برای چای
کاری یک کلاس مخصوصی در مدرسه فلاحت درست کنند
درست است که دو سال، سه سال عقب میافتد ولی
این را بنده مقدم میدانم ولی شاگرد در آنجا تربیت و تهیه
میشود و همانچیزی که در آن مدرسه زراعت پنبه تدریس میشود
غرس اشجار تدریس میشود یک کلاس هم برای زراعت
چای تأسیس بشود و یک موضوعی را هم آقای وزیر
امور خارجه بعنوان کفالت وزارت اقتصاد ملی مدر
عنوان فرمودند بنده خواستم به آقای وثوق عرض کنم
که وزارت اقتصاد ملی بعنوان ندادادن ملت است بطرف
اقتصاد باید سعی کند همراهی کند این کار ملی است

نمایند قسمتی هستم که دو قسمت است یکی سمنان یکی
دامغان آقایان بهتر میدانند که در دامغان زراعت پنبه
میشود ولی خیالی بد است در سمنان زراعت پنبه و بعضی
چیزها میشود و خیلی خوب عمل آمده است علتش این
است که آنجا چون خرده مالک هستند و دلشان بیشتر
میسوزد زحمت بیشتر میکشند عمل بیشتر میکنند و آب
فراوان تر است و پنبه یک زراعتی است که آب خیالی
میخواهد لکن در بعضی جاها زمین را آنطوریکه باید شخم بکنند
نمیکند و طرز مخصوص میخواهد آنطوریکه باید عمل
کنند نمیکند و میبایستی زمین را خیلی کود داد اینها
چیزهایی است که بالاخره اگر بخواهید این کار را بکنید
خیلی خوب است زراعت پنبه در اصفهان، یزد، سبزوار
اینجاها خیلی خوب است باعلی درجه اگر بعضی جاه
خوب نیست بواسطه طرز مزارعه است. در خوار هم که
شروع شده است و یکی دو سال است که خوب ترقی
کرده است و راجع به عوض کردن تخم پنبه و تبدیل تخم
آمریکائی و سایر جاهای دیگر این چندساله اتفاقاً دولت
یک توجهاتی کرده است و تخم پنبه در خیلی جاه عوض
شده است و احتیاجی به آوردن متخصص در این قسمت
بعقیده بنده نیست. راجع به پسته هم خود حضرتعالی میدانید
که متأسفانه یک متخصصی در اروپا نیست برای اینکه در
آنجاها پسته عمل نمی آید و بالاخره پسته یک مرضی دارد
که مرسوم است به شفت یا شته که هر هفت سال شش سال
یکمرتبه این مرض پیدا میشود و هر جا که پسته هست
اینطور است ولی اخیراً فهمیده اند که بواسطه آب آهک
و بعضی چیزهای دیگر با تامله های کوچک که درست
میکند درخت پسته را میشوند و با بنوسیله میشود از
شته حفظ کرد و اتفاقاً در دامغان این عمل را کرده اند
و مفید واقع شده است و خوب هم پسته میدهد و خواهش
میکتم شما هم بقزوینی ها اطلاع بدهید که آنها هم شروع
کنند و پسته را شست و شو کنند و رفع مرض میشود
(صحیح است)

وزارت اقتصاد ملی تشکیل شد که معلوم شود دولت نهایت اهتمام را باین مسئله دارد و عمل کردن در این کار و جوش و خروش این کار با ملت است احزاب اقتصادی باید تشکیل بدهیم، حزب اقتصادی عوض آن حزب های دروغی که در سابق بود خوب است احزاب اقتصادی تشکیل بدهیم تا از این فقر و از این تنبلی نجات پیدا کنیم وزارت اقتصاد ملی چه میتواند بکند يك مسأله که راجع بهما است و راجع بخود وزارت هم مسأله هست. راجع بخود وزارت بعقیده بنده در این جا تشکیل دادن کلاس است نه آوردن متخصص و مادرشش ماه نتیجه نمیگیریم.

کفیل وزارت اقتصاد ملی - بنده تذکراتی که آقایان میدهند خیلی مغتنم میبشمارم و استفاده میکنم و زیاد هم نمیخواهم مصدع بشوم و فقط میخواهم این تذکر را خدمت آقایان بدهم اینکه میفرمایند کلاس درست کنیم از برای اینکه متخصص درست کنیم بسیار خوب است... بسیار صحیح است میکنیم کرده ایم هم. مدرسه فلاحت این کار را می کند لابد مزرعه های نمونه که در پرگرام وزارت اقتصاد گذاشته شده است از برای تجربه کردن ملاحظه فرموده اند يك قسمت از عملیات مزرعه های نمونه این است که تجربه کنیم در ولایات مختلفه که این مزرعه ها را باید تأسیس کنیم برای زراعت های مختلفه که آیا چای مثلا در بعضی نقاط فارس خوب عمل میآید یا نمی آید. مستعد هست یا مستعد نیست. همینطور در خراسان همینطور در کرمان همینطور در جاهای دیگر. اگر مستعد هست چه باید کرد که خوب بشود و اگر نیست که منصرف بشویم و بخودمان صدمه نزنیم اینها يك کارهایی است که می کنیم و باید بکنیم و در مزرعه های نمونه خواهیم کرد و باید بشود و چای کاری هم جزء آن است و از برای اینهم مزرعه نمونه تهیه خواهیم کرد ولی اینها يك چیزهایی است که نتیجه او در زمان و طول مدت

حاصل میشود. تربیت کردن این جوانهایی که ما در فلاحت داریم تجربه و بعمل آوردن در آن مزرعه های نمونه اینها يك چیزهایی است که نتیجه اش بعد از پنجسال هفت سال ده سال حاصل میشود بطوریکه آقایان متوجه شدند زراعت چای بنظر می آید که يك قسمت مهم از اقتصادیات ما را تشکیل میدهد و امیدواریم از زراعت چای يك مقدار زیادی از واردات خودمان را کم کنیم و مشغول این عمل هم شده ایم يك مقداری از سرمایه و زحمت این مردم مصروف چای کاری شده است حالا هم است می خواهیم يك قدری این را بهتر و سریعتر کنیم تا آن که این متخصصین چای کاری را بیاوریم این دو نفر یکی شان متخصص زراعت چای است یکی هم متخصص شیمیائی است که جمعا دو نفری آنها هر کدام مطالعات شان را در قسمت خودشان بکنند و بعد جمع کنند و يك راپورتی بمان بدهند برای این است که الان این کاری را که ما شروع کرده ایم به بینیم معاینی دارد نواقصی دارد یا ندارد. این محل همانطوریکه می فرمایند لاهیجان آیا لاهیجان بهترین محل بوده است از برای انتخاب چای کاری یا اینکه جا های بهتری داریم. اگر داریم که البته با توجه بدهند و معظوف کنیم توجه خودمان را بآن اگر نداریم که بسیار خوب خیال مان در هر حال راحت بشود که باید چای کاری را در گیلان کرد یا در مازندران یا در خراسان یا در فلان جا و آن کاری هم که می کنیم خوب می کنیم یا بدمی کنیم این تخم هایی که ما آورده ایم از جا های خوب آورده ایم یا از جا های بد و تخم بهتر از این هم هست یا نیست و تخم را چطور باید آورد در کجا باید نگاهداشت چطور باید عمل آورد از حیث خاک از حیث آب از حیث هوا و از حیث این جهات مختلفه که در چای کاری ملحوظ است اینها را خود آن آدم گفته حتی او گفته است که من در ظرف چهار ماه تصور می کنم بتوانم این نظریات را بشما بگویم حالا ما احتیاطاً شش ماه

می کنیم. این مستخدم نیست در واقع این يك آدمی است که ما مقاطعه می کنیم بیاید و این نظریات را بمان بدهد مطالعاتی را برای ما بکند و نتیجه مطالعاتش را بگوید و برود ولی شاید وقتی که او مباد (مملکت ما که الحمد لله وسیع است و آب و هوای مختلف دارد) مدت چهار ماه کافی نباشد شش ماه هم کافی نباشد و ماهم اگر فهمیدیم و موافقت حاصل کردیم بعد می آئیم و از مجلس شورای ملی اجازه میگیریم که يك شش ماه دیگر هم باین ضمیمه بکنیم ولی بنده تصور نمی کنم که باین جاها برسد این مرد رجل علمی است فلاح نیست. معلم است می آید این جا آن نظریات و نکات دقیقه که در چای کاری است. اگر ما خوب می کردیم بمان خواهد گفت که این رویه را تعقیب کنیم و بمان اطمینان میدهد. اگر هم بد کردیم نواقص را رفع کنیم و آن رویه را دنبال نکنیم و از آنطرف هم البته در این مملکت ما باید اشخاصی را که علم فلاحت داشته باشند در ضمن چای کاری را هم بلد باشند تربیت بکنیم البته باید تربیت بکنیم مشغول هم هستیم ولی این دو نفر را فعلاً می آوریم که يك قدری ترقی چای کاری ما را سریعتر بکند و بهبودی بدهند

عده از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رأی میگیریم بماده اول...

مخبر کمیسیون بودجه (یاسائی) - در ماده اول بنده با آقای مذنی هم تذکره دادم که در سطر دوم (واو) باید حذف شود بعد از مطالعه.

رئیس - حذف خواهد شد. رأی میگیریم بماده اول آقایانیکه موافقت فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود:

ماده دوم - وزارت مالیه مجاز است تا دوازده هزار تومان برای پرداخت حقوق و مخارج مسافرت و غیره از اعتبار مؤسسات اقتصادی برای مصارف فوق با اختیار وزارت اقتصاد ملی بگذارد.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده خیلی اولاً اظهار قدردانی از دولت می کنم که در صدد برآمده است توسعه يك اموری که خیلی لازم است در این مملکت داده شود بدهند ولی از آن جایی که ما هر وقت از اروپائی متخصص آوردیم يك نتیجه هم که خودمان داشتیم از دست من رفت میگویند نه هر جایی که از اروپائی استفاده بردیم بفرماید خدا رحمت کند کاشف السلطنه را آدمی بود ایرانی و اول در این صدد برآمد و بيك تربیاتی آمد و يك مؤسساتی را تشکیل داد ولی از آنجا که ما بدبختیم باید زود از دست ما برود. رفت و از برای ما چهار نفر متخصص چینی آورد و يك عملیاتی را هم مشغول شدند تا بجای هم گرفتیم حالا میخواهند متخصص اروپائی بیاورند از آنجایی که بنده خیلی از اروپائی میترسم بتجربه معلوم شده است که وقتی میآیند کاری جهت ما نمی کنند بلکه می آیند و در اخلاق و عادات ما هم تصرفاتی می کنند و اخلاق ما را خراب میکنند فساد میکنند چیز های خوب را بنظر ما بد جلوه میدهند و چیز های بد را بنظر ما خوب جلوه میدهند ما هم از آن جایی که ذهن ساده داریم زود قبول میکنیم. این نتیجه را ما از اروپائی ها برده ایم. من گمان میکنم این چای کاری که در رشت و در لاهیجان الان شروع شده بسیار خوب است و اگر هم میخواهند متخصص بیاورند بنده خیلی مایلم از چین بیاورند چون بالاخره منشاء چای از چین است می گویند چای چینی چای خوب از چین می آید باز هم از همان جا بیورند آنها آسیبئی هستند و نظر بدی ندارند بنده این عقیده را دارم که این چهار نفر هم خوب بود عملیاتشان شرح داده میشد ما میفهمیدیم چه نقصی در عملیاتشان هست که ما از روی بصیرت آنوقت رأی بدهیم یا خودمان را محتاج به بینیم بدو نفر اروپائی یا محتاج نه بینیم بنده باین ملاحظه مخالفم یکی با مدت شش ماه مگر اینکه بیاید اینجا و گردش بکنند در ایران و ایران

را به بینند و برود و افسوس بخورند بحال ما و شمشاد هم کفایت نمیکند مگر اینکه بخواهند گردش بکنند والا اگر بایک نظریه بی غرضی وارد مملکت ما بشوند و بخواهند یک غرض خوبی بخرج ما بدهند ضرری ندارد اما چون این ترتیبات از اروپا نسبت بمملکت ما دیده نشده است بنده باز نظرم همان چینی ها است و از همان چین متخصص بیاورند بهتر از اروپائی است.

کفیل وزارت اقتصاد ملی - اولاً بنده از آقای منی میگویم که در مقام مبالغه کار را بجائی نرسانند که بی انصافی بشود ما از اروپائی ها هم خیلی استفاده کرده ایم و مستخدمین اروپائی خوب هم داشته ایم و برای ما کارهای خوب هم کرده اند ولی در میان همه مردم دنیا هم مردم خوب پیدا میشود هم بد پیدا میشود ولی نباید بدبهای یکنفر را توجه داد بسایرین این را هم اجازه بدهید که عرض کنم البته چینی ها چون آسیائی هستند خودمانهم چون آسیائی هستیم با آنها محبت زیاد تری باید داشته باشیم ولی این را هم باید عرض کنم که چینی هم خارجی است هلندی هم خارجی است وقتی که خارجی شد نسبت بمملکت ما اینقدرها فرق ندارد و تفاوت نمیکند و اما در خصوص اینکه از چین بیاوریم یا از هلاند شاید تصور میکنم بیاناتی که من کردم توجه نفرمودند. چینی هائی که ما میاوریم این اشخاص کارگرند اشخاصی هستند که در چین چون چایکاری میشود در باب زراعت چای بصیرت دارند همانطور که فلاح اصفهائی در باب خرپوزه کاری بصیرت دارد همانطور که مثلاً در گلایی و هلو در خراسان و تبریز و اصفهان عملاً بصیرت دارند این غیر از بصیرت علمی است که یک نفر متخصص عالم دارد این دو نفر را که ما میاوریم دو نفری که استخدام میکنیم این اشخاص فلاح نیستند دهائی نیستند - عرض کردم معلم هستند اهل علم هستند علم فلاح را دارند و میدانند که خاک چطور باید باشد آب چطور باید باشد و چطور باید باشد مقتضیات طبیعی چه باید باشد چه عملیات مصنوعی هم در آنجا میکند و بجه شکل باید

باشد تا اینکه چائی خوب بشود آن چینی که خودش چائی میکارد و عملیات هم میکند چائی خوب هم عمل میآورد بقدر آن آدم نکات و دقائق مطلب را متوجه نیست مثل اینکه اینجا صحبت شد در اروپا پسته نیست ولی در ایران پسته فراوان است اما در مسئله کشت همان طور که یکی از نمایندگان تذکر دادند شاید بالاخره ما مجبور شویم که برای پسته کاشتن هم متخصص بیاوریم نه اینکه اروپائی خوب بلد است پسته عمل بیاورد یا درخت پسته را خوب بکارند برای خاطر این است کسی که اهل علم شد عالم که شد مطالعات میکند نگاه میکنند شاید هیچ درخت پسته هم در عمرش ندیده باشد ولی بعد از مطالعات و تأمل در تربیت ممکن است کشف کند که این مرض که برای این درخت پیدا شده چیست چنانچه در کمیسیونم عرض کردم مثال زدیم که در پنجاه سال پیش از این در فرانسه (چون در فرانسه انگور کاری خیلی زیاد است و انگور بسیار میکارند استفاده زیاد هم میکنند) یک وقتی یک بلائی به تاک وارد شد که تمام تاک های فرانسه خراب شد و میلیونها به مملکت فرانسه خسارت وارد شد فریاد و ضجه بلند شد که چه باید کرد یک مدتی مردم سرگردان و حیران بودند که چه باید کرد بالاخره دولت فرانسه یک نفر اهل علم داشت این را مأمور کرد این آدم اصلاً بکار انگور و تاک و اینها توجه نکرده بود ولی اهل علم بود درخت و نگاه کرد و مطالعه کرد و با ذره بین نگاه کرد و بالاخره کشف کرد که یک حیوان کوچکی است در بدنه تاک که آنرا خراب میکند آنرا کشف کرد وسیله رفع او را هم پیدا کردند و آن آفت بکلی از بین رفت این را عرض کردم برای اینکه بدانید چرا از چین نمیآورند و از هلاند میآورند. تفاوت متخصص هلاندی با چینی همین است که عرض کردم منتهی اینکه البته این جا مذاکره شد و بنده هم در ذهنم گذشته بود که یک وقت مناسب عرض کنم چنانچه آقای یاسائی فرمودند البته استفاده را باید استفاده کن باشد (صحیح است) ... شعر بخوانم

گفت طیب عشق ... چو درد در تو نباشد که را دوا بکنند؟! درد باید در تو باشد احساس درد را بکنی در صدد بر آئی آوقت طیب بیآوری اگر طیب نیآوردی با اگر آوردی بهش بی احترامی کردی یا نسخه داد و عمل نکنی یا بعد بگوئی خیر ببخود گفت من خودم بهتر میدانستم البته استفاده نمی آید. یک وقتی بود که در مملکت خودمان وقتی که فلان آفت پیدا میشد بزراعت یا به چیز دیگر مردم گمان میکردند که این بلاست و بلائی است که خدا فرستاده باید دعا کرد که رفع شود. البته دعا خیلی خوب است باید هم در موقعش دعا کرد ولی با توکل زانوی اشتر بیند. در عین اینکه شترمان را می سپاریم بخدا باید عقالش هم بکنیم که فرار نکند. در عین اینکه باید دعا کرد که خدا حفظ کند باید فهمید و متوجه بود که بایات طبیعی همش لاعلاج نیست. وقتی که تاک آفتی پیدا میکند باید رفت عقبش و دید که این مرض چیست شاید با علاج داشته باشد. چنانچه رفتند و کردند مردم ما هم وقتی پسته شان آفت میزند فقط یک نفر نمایندشان این جا بلند میشود و در مجلس شورای ملی خاطر دولت را متوجه میکنند بر اینکه این مردم حاضرند خودشان که پول بدهند خوب آقا. این مردم که حاضرند پول بدهند یک متخصص هم بیاورند و خودشان درست بکنند همه کار را منتظرند؟! حالا چیزی که هست (یک نفری ما کرده ایم) و آن این است که باز متوجه شده ایم باین که وقتی یک بلائی میرسد باید در صدد رفع آن برآمد باز این خوب است و اسباب خوشوقتی است حالا بنده میدانم که بالاخره در باب پسته محتاج خواهیم شد باین که متخصص بیاوریم یا نه؟ شاید امیدواریم محتاج نشویم ولی اگر محتاج شدیم البته خواهیم آورد ولیکن این متخصص هلندی برای این نمیداند که این جا مستخدم ما بشود و پشت میز کار کند برای این میآید که دو سه ماه مطالعه کند و به بیند که این کارهایی که ما میکنیم خوب است یا بد است اگر عیب دارد عیبش کجا است این را میگوید و میرد (کافی است)

رئیس - موافقین با ماده سوم قیام فرمایند.
(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. مذاکرات در کلیات فانی است. مخالفی هست؟
آقا سید یعقوب - بنده عرض دارم.
رئیس - بفرمایند.

آقا سید یعقوب - در این جا بنده و آقای فیروز آبادی همیشه مته بخشش می گذاریم این جا نوشته است (دوازده هزار تومان برای شش ماه این دو نفر) یقین دارم هر چه آقای وزیر امور خارجه بخواهند متد به بخشش بگذارند این دوازده هزار تومان باز از جیب در می رود. شما چرا برای هر یک از این دو نفر ماهی هزار تومان واجب قرار میدهید؟! در واقع این دو نفر شش ماه که در این جا خواهند بود ماهی هزار تومان هر کدام میگیرند. ما متخصص چینی را آوردیم با ماهی بیست و پنج تومان. سی تومان، چهل تومان حالا میفرمائید نیست؟ خدا شاهد است این میدهد میرود در باغ می نشیند و هر وقت که بخواهد انجیل سوار میشود آن انجیل «رویس» را برای او فراهم میکنند (خنده نمایندگان) بعد از شش ماه هم که مدت اوتماه میشود و مخارج میکنند میگویند آقای مسیو سلامت مشرف. بنده این خرج را زیاد میدانم و در کمیسیون هم عرض کردم که چرا آمدید و دوازده هزار تومان برای این دو نفر معین کردید که بیایند و مطالعه کنند. بنده مخالفم و تعجب میکنم.

کفیل وزارت اقتصاد ملی - آقا تعجب فرمائید یک وقتی مسیو گارلسکی را آوردند در تهران برای ظل السلطان دولت هم بود ظل السلطان هم بود و از پول دادن زیاد هم خوش نمیامد و میخواست که چشم او را معالجه کنند این دکتر از اروپا آمد چندی در طهران و چند روزی در اصفهان بالاخره دوسه ماه هم در اینجا بیشتر تماند و مقدار زیادی (چندین هزار تومان) هم پول گرفت و برگشت آخرش هم گفت چشم شما معالجه نمیشود این شخصی است هلندی و معلم است

شاید در خود هلند هم ده نفر مثل او پیدا نمیشود. این آدم میگوید اگر شما میخواهید من بیایم و برای شما يك مطالعاتی بکنم و نتیجه نظریه خودم را راجع بجای بگویم اینقدر پول میگیرم این دوازده هزار تومان هم نیست ما احتیاط نوشته ایم تقریباً حساب کردیم بشخص خود این آدم شش هزار تومان میرسد بکنفر شیمیست هم همراه دارد بان شیمیست هم اینقدر نمیدهیم کمتر میدهم خرج سفر هم از اروپا باینجا و از اینجا بااروپا دارد در خود مملکت هم باید مسافرت کند و خرج دارد این دوازده هزار تومان را برای مخارج آمدن و مضاعف کردن منظور کردیم، من نخواستم آقایان را اغفال کنم و تکلفتم به آقایان که میباید اینجا و در طرف این ششماه اگر فرض ما جالا صد هزار تومان در جای عاید ما میشود در ظرف شش ماه يك مرتبه دو میلیون خواهد شد، خیر ممکن است وقتی هم که آمد بگوید اینکاری که شما میکنید خیلی خوب است و من نظر تازه ندارم ولی بنظر ما اینطور آمد که اینکار خوب خواهد بود و گمان میکنم که اگر ما دوازده هزار تومان خرج کنیم برای اینکه يك موضوعی را که خودتان فرمودید شش میلیون تومان در سال وارد این مملکت میشود این را بکلی مرتفع کنیم خیلی خوب است. جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

کازرونی - بنده مخالفم

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - البته بنده با این قانون و این متخصص کاملاً موافقم و خیلی هم دولت را تحسین و تشویق میکنم و هر قدر هم پول در راه اقتصادیات مملکت خرج کنیم زیاد نخواهد

بود (همیشه) بنده راجع بکفایت مذاکرات عرض مینمکنم اجازه بدهید...

دشتی - در اصل منظور بفرمائید

کازرونی - در این باب بنده فقط خواستم اگر آقایان اجازه میدهند راجع بعده کفایت مذاکرات با بنده مساعدت کنند تا بنده تذکراتی به آقای وزیر بدهم که قسمت جنوب ایران را از نظر دور ندارند زیرا که مکرر بنده کتباً تقاضا کردم که بکنفر از این متخصصین را بدهند که بنده بخرج خودم بفرستم بجنوب برای تشخیص با بنده مساعدت نشده است. میترسم این آدم که بیاید باز هم میترسم مساعدت نشود این است که بنده مخالفم با کفایت مذاکرات برای دادن این تذکرات جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - موافقین با کفایت مذاکرات قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی میگیریم با ورقه موافقین ورقه سفید خواهند داد

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمد ۷۰ ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عدده حاضرین ۷۸ با کثرت ۷۰ رأی تصویب شد

[۴ - ختم جلسه و تعیین موقع جلسه بعد]

رئیس - اظهار میشود که وقت گذشته است اگر موافقت

میفرمائید جلسه را ختم کنیم جلسه آینده یکشنبه

شانزدهم شهریور ماه سه ساعت قبل از ظهر

[مجلس یکربع ساعت بعد از ظهر ختم شد]

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام دو نفر متخصص چاپکار از هلاند

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت اقتصاد من اجازه میدهد دو نفر متخصص جهت مضاعف توسعه در تکمیل فلاحات چای و امور مربوطه بد چای کاری از اتباع دولت هلاند برای مدتی که حداکثر آیین متجاوز از شش ماه نباشد استخدام نماید

ماده دوم - وزارت مالیه مجاز است تا دوازده هزار تومان برای پرداخت حقوق و مخارج مسافرت و غیره از اعتبار مؤسسات اقتصادی برای مصارف فوق باختیار وزارت اقتصاد من بگذارد

ماده سوم - سایر شرایط استخدام متخصصین فوق مطابق مقررات قانون ۲۳ عترب ۱۳۰۶ خواهد بود این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه سیزدهم شهریور ماه ۱۳۰۹ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

www.iran-archival.com

اسامی رأی دهندگان :

آقین : اسدی - سهرابخان ساکنیان - بنکدار - درانی - احشامزاده - سید مرتضی وثوق - طهرانی - ایزدی - میرزا علیخان اقبال
جلایی - دشتی - کیای نوری - کازرونی - محمدعلیرزاد دولتشاهی - حسنعلی میرزاد دولتشاهی - نجومی - حاج آقا حسین رهبری - میرزا انیس - نوبخت - آقا سید ابراهیم ضاء - امیر دولت شاهی - دکتر عظیمیا - دکتر سنک - طالتخان - شریفی - حاج سید محمود - اسعد - مولوی - دکتر لغمان - خواجهوی - دستانی - همراز - حبیبی - رحیمزاده - موفر - هزار جریبی - عراقی - انضوی - بات - طباطبائی دنیا - اعتبار
آقا سید حسین آقایان - ناصری - محمد آخوند - یاسائی - حاج علی اکبر امین - وهابزاده - اسفندیاری - عباس میرزا فرمانفرمایان - امیر تیمور
آقا زاده سبزواری - دکتر امیر اعلم - ملک مدنی - فرمند - کفائی - فهیمی - بزرک نیا - حج غلامحسین ملک - ظفری - زوار - لاریجانی - مسمودی - طباطبائی وکبلی - مجد ضیائی - حکمت - ذو القدر - قوام - قاضی نوری - ملک زاده - مؤید احمدی